

Ripa Flygfält

**Inventering av kärleväxtfloran på Ripa Flygfält med
omgivande tallskogar (Ripa 504:1) 2004/2005**

**Åhus 1 aug. 2005
Kjell-Arne Olsson**

Kärlväxtfloran på Ripa Flygfält med omgivande tallskogar (Ripa 504:1)

Min inventering av Ripa Flygfält ("flygplansrakan"), som är en del av det militärt övningsområdet på fastighet Ripa 504:1, gjordes den 19 och 24 maj 2004 med kompletteringar i juni/juli 2005. Ripa Flygfält sträcker sig som en drygt kilometer lång och drygt 100 meter bred korridor i östvästlig riktning och är begränsad av planterad tallskog i både söder och norr. Övriga delar av fastigheten, främst tallskog och hyggen, blev inventerade under juni/juli 2005. Alla noterade kärlväxter finns förtecknade i bifogad tabell.

Ripa Flygfält

På Ripa Flygfält har jag bara funnit några små fragment som möjligen skulle kunna hänföras till sandstäpp, utan större delen är att betrakta som gräshed, bitvis med rik förekomst av busklavar. Förutom mera vanliga arter som hör hemma på sandig mark i trakten, som flockfibbla, bockrot, vitknavel, sandkrassing, blåmunkar, pukvete, sandmaskros, backtimjan, lundtrav och harklöver, kan följande arter nämnas speciellt:

Backsippa växer rikligt med flera förekomster i området.

Fältsippa är noterad på många ställen inom fastigheten. Den växer oftast i enstaka exemplar eller i mindre grupper.

Hedblomster är en fridlyst växt som växer i mindre bestånd över i stort sett hela området.

Sandnejlika är en fridlyst och hotad växt som finns ganska rikligt i den nordvästra delen av flygplansrakan. Enstaka exemplar finns även i det torra tallskogsbrynet längre åt nordost. Sandnejlika är en karaktärsart för östra Skånes finaste sandmarker och en art som är listad i EU:s habitatsförteckning som en av de arter som Sverige har ett speciellt ansvar för. Den skånska sandnejlikan finns i hela världen endast i Skåne och på några få lokaler i Balticum.

Låsbräken. En liten ormbunksväxt som minskat kraftigt i Skåne under senare decennier. Den är en bra karaktärsart för skyddsvärda gräsmarker. Låsbräken har noterats från en handfull förekomster på flygplansrakan.

Sammanfattningsvis kan sägas att Ripa Flygfält har en tilltalande sandflora även om den till stora delar är relativt mager och artfattig. Från naturvårdssynpunkt uppfattar jag de östra och norra delarna av flygfältet som de värdefullaste.

Sandfälten och gräshedarna kring Åhus är kulturskapade miljöer. Dessa marker har framför allt sitt ursprung i ett ålderdomligt jordbruk med "vandrande åkrar" som var vanligt i trakten långt in på 1900-talet. Dessa torra och sandiga jordar dög endast till att odla något år för att sedan läggas i lång träda. Den allra ovanligaste vegetationstypen på sandig mark i östra Skåne är det vi kallar sandstäpp som innehåller en mängd sällsynta och hotade arter. Sandstäpp uppkommer på marker med kalkrik sand (høgt pH) i områden med sommartorr, varmt klimat. Sandstäppen har ett glest, humusfattigt vegetationstäck, som kräver störning för att inte växa igen eller urlakas. Om ingen omröring sker utvecklas ett slutet växttäck, ytskiktet försuras genom nederbörd och andra vegetationssamhällen tar över (t.ex. borsttåtelhed, ljunghed, tallskog). För att sandstäpp ska kunna bibehållas måste kalkrik sand komma upp till ytan. Förr skedde detta främst genom plöjning, idag mest som erosion genom ras och djurtramp i branta sluttningar eller som en biprodukt av mänsklig täktverksamhet.

Vegetationen på Ripa Flygfält utgörs, som nämnts tidigare, framför allt av mager gräshed med arter som trivs på marker med lågt Ph-värde. Den militära verksamheten på fältet, som utan tvekan tidigare förhindrade igenväxning och här och där orsakade markblottor, har upphört idag. Tendenser till igenväxning kan märkas framförallt i den östra delen och både här och i

ett område i väster har tall börjat etablera sig. Ska naturvärdena på Ripa Flygfält kunna bibehållas eller om möjligt öka, måste någon form av hävd och skötsel komma till stånd i framtiden. Kanske vore det här möjligt att som ett experiment försöka ”restaurera” vegetationen genom att efterlikna det ålderdomliga trädesbruket med vandrande åkrar. Om en genomtänkt skötselplan skulle kunna arbetas fram skulle detta även kunna öka intresset och värdet för den ”besökspunkt” som Ekomuseet Kristianstads Vattenrike planerar att anlägga i området strax öster om Ripa Flygfält, en besökspunkt som just ska behandla och informera om trädesbruk och sandmarker i Åhustrakten.

Övriga delar av Ripa 504:1

Tallskogen söder om landningsbanan hyser en flora som förefaller ganska så trivial. Vanliga arter här är t. ex. mjölkört, druvfläder, kruståtel, ängsgröe, träjon, skogssallad, hallon, ängssyra och vårfryle. På något ställe kan man även hitta storrams, liljekonvalj och bockrot.

Även norr om landningsbanan är tallskogen oftast artfattig. Stora delar av de västra och mellersta delarna domineras av en rik undervegetation av hallon, druvfläder, träjon och knylhavre. Trevligare vegetation kan man finna i de nordvästligaste delarna, kring Gröna hög. Här växer ängsarter som gullviva, åkervädd, brudbröd, bockrot och gulmåra tillsammans med sandarter som knölsmörlblomma, lundtrav och sandstarr. Vid Gröna hög finns små bestånd av de skyddsvärda och sällsynta arterna sandnejlika, grusviva och tofsäxing. Grusviva finns även spridd på skogsvägarna i de norra delarna av tallskogen. De västra delarna har en vegetation som liknar den söder om landningsbanan.

På de sandiga, öppna markerna längst i nordost, invid de gamla militärskjulen, växer ganska rikligt med tofsäxing, hårdsvingel, luddhavre och vitknavel. I brynet mot hygget kan man även finna små bestånd av fältsippa. Det stora hygget i denna del av området domineras av vanliga växter som hallon, knylhavre, mjölkört och teveronika. Den enda lite intressantare art jag sett här är ett fint bestånd av getrams, en art som är ovanlig i våra trakter.

Åhus den 1 augusti 2005

Kjell-Arne Olsson
Evavägen 33
296 32 Åhus
tel. 044-24 22 63

Karta över Ripa 504:2

